

Právo mezinárodního obchodu – 1. seminář

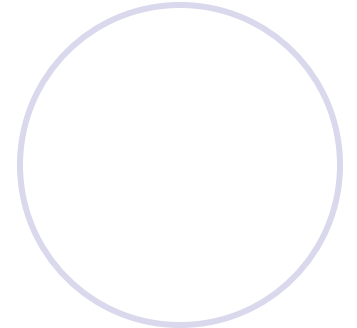
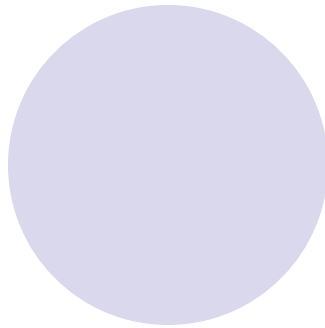
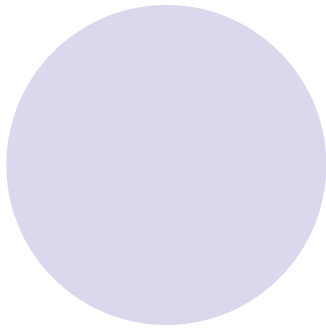
Klára Svobodová

Program semináře

- Troška opakování z MPS
- Co nás čeká u zkoušky z PMO? –
Začněme s vyhledáváním faktů
- Téma semináře: Aplikační test VÚ

Jaké znáte metody úpravy v
MPS? Jaké jsou jejich
charakteristické znaky? Jaký je
jejich vztah?

Metody úpravy

- kolizní metoda
 - výběr právního řádu
 - pevně stanovená pravidla
 - nezáleží na obsahu hmotněprávních norem (x materializace)
 - nediskriminace mezi tuzemským a cizími právními řády

Metody úpravy

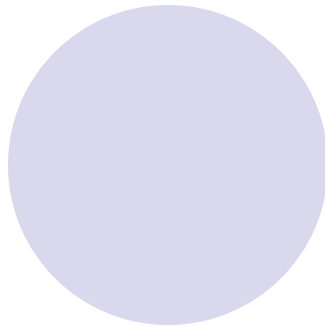
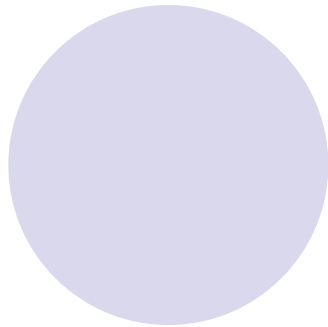

- přímá metoda
- zvláštní hmotněprávní normy určené pouze pro úpravu soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem
- úprava práv a povinností účastníků

Metoda kolizní x metoda přímá

- obecná
- nestanoví přímo P&Po
- pravidlo chování stanoví až ve spojení s věcnou normou
- zvláštní
- přímo stanoví P&Po
- aplikuje se přímo

Co je to obligační statut? Co jsou
meze obligačního statutu?

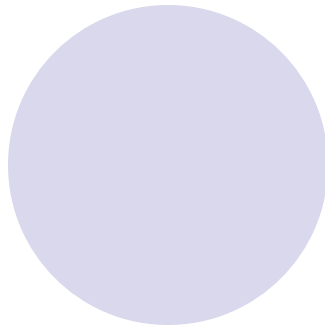
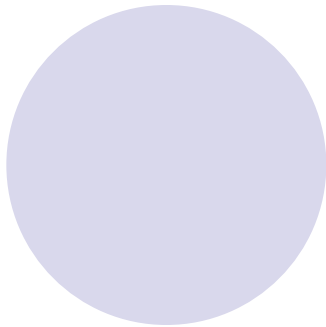

Obligační statut

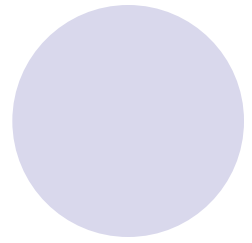
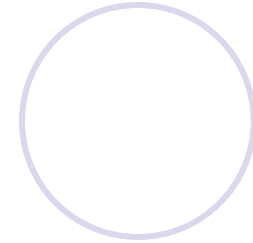
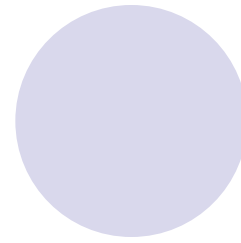

- Obligační statut = právní řád, kterým se řídí smluvní závazkový vztah
- Meze obligačního statutu = otázky, které úzce souvisí se smluvním závazkovým vztahem, ale které se nemusí řídit obligačním statutem

Jaký je vztah mezi ZMPS,
Římskou úmluvou a nařízením
Řím I?

ZMPS x ŘÚ x Řím I

- !!!! Rozhodující je časový prvek – datum uzavření smlouvy

Příklad

Mario Matković ze Záhřebu a Petr Novák z Brna, oba podnikatelé, uzavřeli dne 11.11.2008 ústně smlouvu o dodávce 100 litrů rakije. Pan Matković trval na výhradě vlastnického práva do úplného zaplacení kupní ceny. Přepravu zajišťovala na základě smlouvy s prodávajícím (ze dne 12.11.2008) slovinská přepravní společnost se sídlem v Mariboru. Krátce po přechodu slovinsko-rakouské hranice (v Rakousku) kamion havaroval a došlo ke zpoždění dodávky o 5 dnů. Petr Novák zboží převzal, ale kupní cenu nezaplatil. Prodávající požaduje náhradu škody a vrácení zboží s ohledem na výhradu vlastnického práva. Kupující namítá, že podle českého práva musí být výhrada vlastnického práva sjednána písemně. Chorvatské právo toto nevyžaduje.

Otázka 1

- Podle jakého předpisu byste posoudili pravomoc soudu v Brně? Byl by v tomto případě pravomocný?

Odpoověď na otázku 1

- Splněny podmínky působnosti nařízení Brusel I
- Osobní - žalovaným je v tomto případě Petr Novák – jeho bydliště (domicil) se nachází v ČR – členský stát EU
- Časová - žaloba byla zcela jistě podána po 1.5.2004
- Věcná – jedná se o občanskou a obchodní věc
- Územní – je žalováno před soudem členského státu EU

Odpoověď na otázku 1

- Soud v Brně by byl zcela jistě pravomocný podle článku 2 nařízení – obecná pravomoc

Otázka 2

- Posud'te právní režim obou smluv (u kupní smlouvy odhlédněte od Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). Podle jakého předpisu budete postupovat a proč?

Odpověď na otázku 2

- Kupní smlouva – naplněny podmínky působnosti Římské úmluvy
 - Věcná – jedná se o smlouvu s mezinárodním prvkem
 - Územní – spor se řeší před soudem smluvního státu úmluvy
 - Časová – smlouva uzavřena po 1.7.2006
 - Osobní – nezáleží na státní příslušnosti či bydlišti stran

Odpoověď na otázku 2

- Kupní smlouva – rozhodné právo
 - Strany nezvolily právo (článek 3)
 - Článek 4
 - Nejužší spojení (odst. 1) -> domněnky charakteristického plnění (odst. 2)
 - Rozhodným právem je právo chorvatské

Odpoověď na otázku 2

- Smlouva o přepravě (11/1975 Sb.)
- ČR i Chorvatsko jsou smluvními státy Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR) – přímá úprava
- Článek 1 - *Tato Úmluva se vztahuje na každou smlouvu o přepravě zásilek za úplatu silničním vozidlem, jestliže místo převzetí zásilky a předpokládané místo jejího dodání, jak jsou uvedena ve smlouvě, leží ve dvou různých státech, z nichž alespoň jeden je smluvním státem této Úmluvy. Toto ustanovení platí bez ohledu na trvalé bydliště a státní příslušnost stran.*

Odpoověď na otázku 2

- Smlouva o přepravě – kolizní režim
- Působnost Římské úmluvy
 - Věcná – jedná se o smlouvu s mezinárodním prvkem
 - Časová – smlouva uzavřena po 1.7.2006
 - Osobní – nezáleží na státní příslušnosti či bydlišti stran

Odpoověď na otázku 2

- Římská úmluva
 - Strany nezvolily právo (článek 3)
 - Článek 4
 - odst. 1 – nejužší spojení ->
 - odst. 4 speciální domněnka pro smlouvy o přepravě – nejsou naplněny podmínky =>
 - odst. 2 – domněnka charakteristického plnění – slovinské právo

Otázka 3

- Kterým právním řádem se bude řídit nárok pana Matkoviče vůči dopravci na náhradu škody vzniklé prodlením?

Odpoověď na otázku 3

- Úmluva CMR – článek 17 (odpovědnost dopravce), články 23 – 26 (náhrada škody), článek 30 (reklamace), článek 31 (pravomoc)
- Římská úmluva
 - Článek 10 odst. 1 pís. c) + článek 4 odst. 1,2 =>
 - slovinské právo

Otázka 4

- Jak by se změnila situace, kdyby pan Matkovič zajišťoval přepravu sám a dopravní nehodu způsobil řidič kamionu slovinské přepravní společnosti? Podle jakého právního řádu byste posoudili nárok na náhradu škody, který by pan Matkovič uplatnil vůči slovinské společnosti?

Odpoověď na otázku 4

- Žalovaným je slovinská přepravní společnost, žalobcem chorvatský podnikatel =>
- Žalobu by bylo možno podat u slovinského soudu (článek 2 nařízení Brusel I) nebo u rakouského soudu (článek 5 odst. 3 nařízení Brusel I)
- Úmluva o právu použitelném pro dopravní nehody (130/1976 Sb.) – je závazná pro Slovinsko i Rakousko
- Článek 3 – právo státu, na jehož území došlo k nehodě – rakouské právo

Odpoověď na otázku 4

- Nařízení Řím II
 - Použitelné na dopravní nehody (po 11.1.2009) – článek 4 – právo státu, kde vznikla škoda (x volba práva – článek 14)
 - Vztah k Úmluvě – článek 28 Nařízení – Úmluva má přednost

Otázka 5

- Kterým právním řádem se bude řídit nárok na náhradu škody, který uplatní prodávající vůči kupujícímu?

Odpo věď na otázku 5

- Ř ímská úmluva

- Článek 10 odst. 1 pís. c) + článek 4 odst. 1, 2 =>

- Chorvatské právo

Otázka 6

- Posud'te námitku kupujícího ohledně neplatnosti výhrady vlastnického práva.

Odpoověď na otázku 6

- Výhrada vlastnického práva – otázka věcněprávní – meze obligačního statutu
- Římská úmluva neupravuje věcněprávní otázky
- Otázka platnosti - 4 ZMPS – stejné právo jako účinky (jako výhrada sama) =>
- 12 ZMPS pís. e) – movitá věc, inter partes =>
- Obligační statut – článek 4 odst. 1,2 Římské úmluvy – chorvatské právo

Aplikační test VÚ

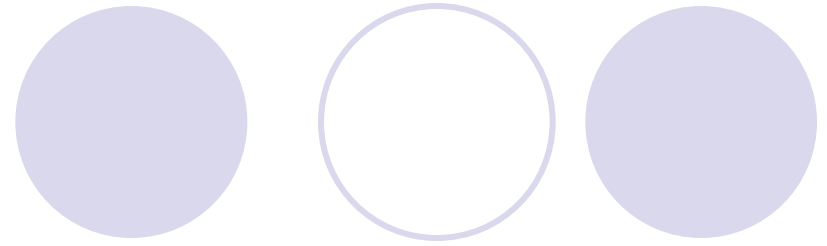
Test č. 1

- kvalifikace vztahu jako kupní smlouvy
- existence mezinárodního prvku
- neexistence odchylného ujednání stran

Test č. 2

- vztahy k jiným mezinárodními smlouvám
- výhrady
- časová působnost

Kupní smlouva

- Vídeňská úmluva neobsahuje definici kupní smlouvy
- článek 30 + článek 53 => základní znaky kupní smlouvy

Zboží

- VÚ nedefinuje zboží => autonomní interpretace – národní soudy
- movité, hmotné věci – ano – bez ohledu na to, zda jsou:
 - ❖ pevné
 - ❖ nové či použité
 - ❖ živé

Zboží

- nemovitosti – ne
- nehmotné statky – např. práva duševního vlastnictví, podíl v obchodní společnosti, marketingové studie – ne

Zboží

A decorative graphic consisting of two groups of three circles. The first group on the left has a solid light purple circle on the left, a white circle with a light purple outline in the middle, and a white circle with a light purple outline on the right. The second group on the right has a solid light purple circle on the left, a white circle with a light purple outline in the middle, and a solid light purple circle on the right.

- počítačový hardware – ano
- software – sporné

Kupní smlouva

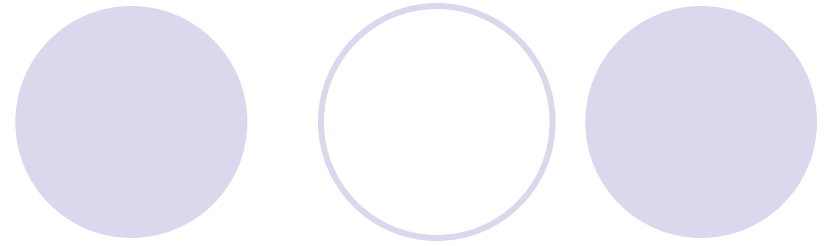

- negativní vymezení (článek 2)
 - 1) spotřebitelské kupní smlouvy
 - 2) kupní smlouvy v rámci dražeb
 - 3) kupní smlouvy při výkonu rozhodnutí nebo podle rozhodnutí soudu
 - 4) koupě cenných papírů nebo peněz
 - 5) koupě lodí, člunů, vznášedel, letadel
 - 6) koupě elektrické energie

Kupní smlouva

- kupní smlouva x smlouva o dílo (článek 3)
 - Úmluva dopadá i na zboží, které bude teprve vyrobeno
- odst. 1 – objednatel dodá podstatnou část věcí –
podsttná část – poměr hodnot (x objednatel
dodá informace nutné k výrobě)
- odst. 2 – převážná část závazku dodavatele –
provedení prací, poskytnutí služeb (cena zboží x
cena služeb)

Mezinárodní prvek

- článek 1
- objektivní – místa podnikání stran jsou v různých státech
- subjektivní – známost mezinárodního prvku
- článek 10

Článek 1 odst. 1 pís. a)

- místa podnikání stran jsou v různých státech
- tyto státy jsou smluvními státy Vídeňské úmluvy
- Vídeňská úmluva je zde přímou normou

Článek 1 odst. 1 pís. b)

- místa podnikání stran jsou v různých státech
- podle ustanovení mezinárodního práva soukromého se má použít právo smluvního státu
- Vídeňská úmluva je věcnou normou mezinárodního práva soukromého
- !!!! Výhrada - pokud ustanovení MPS odkazují na právní řád státu, který učinil výhradu, použije se právo tohoto státu s vyloučením Úmluvy

Příklad 1 k článku 1 odst. 1 pís. b)

Podnikatel z České republiky (prodávající) a podnikatel z Velké Británie (kupující) uzavřeli kupní smlouvu. Následně došlo ke sporu. Velká Británie není smluvním státem VÚ.

Spor se řeší před českým soudem.

- VÚ nelze použít podle článku 1/1a)
- Určím rozhodné právo – ŘÚ -> české právo =>
- Nelze použít článek 1/1b) =>
- VÚ nelze použít

Příklad 2 k článku 1 odst. 1 pís b)

Stejné zadání jako v předchozím případě.

Spor se řeší před rakouskými soudy.

- Určím rozhodné právo – ŘÚ -> české právo => článek 1/1b) nelze použít =>
- VÚ se nepoužije

Příklad 3 k článku 1 odst. 1 pís b)

Stejné zadání.

Spor se řeší před rakouským soudem a strany si zvolily francouzské právo.

- Určím rozhodné právo – ŘÚ -> francouzské právo =>
- Použiji článek 1/1b) =>
- VÚ se použije

Příklad 4 k článku 1 odst. 1 pís. b)

- Stejně zadání

Spor se řeší před anglickým soudem a strany zvolily francouzské právo.

- Článek 3 Římské úmluvy – rozhodné právo je francouzské
- Součástí francouzského práva je i Úmluva
- Použití Úmluvy na základě článku 1 odst. 1 pís. b)

Použití Vídeňské úmluvy

- přímá norma
- věcná norma MPS
- volba Úmluvy jako uceleného souboru právních pravidel -> omezení kogentními normami práva rozhodného

Vyloučení Vídeňské úmluvy

- článek 6
- vyloučení Úmluvy jako celku
- vyloučení některého ustanovení (x článek 12)
- změna účinků ustanovení
- normy v Úmluvě jsou dispozitivní
- Úmluva jako celek má dispozitivní povahu

Vyloučení VÚ - doložky

- *Tato smlouva se řídí českým právem.*

NESTAČÍ

- *Tato smlouva se řídí českým Obchodním zákoníkem.*

STAČÍ

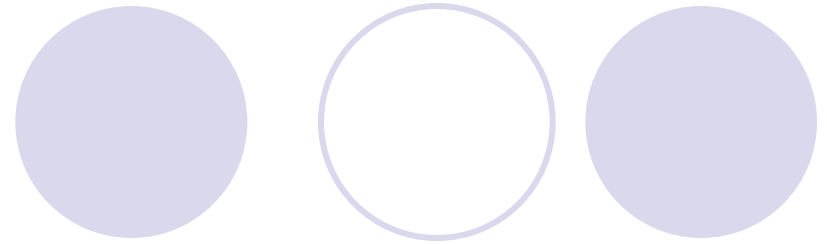
- *Použití Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží je vyloučeno.*

STAČÍ

- *Tato smlouva se řídí českým právem s vyloučením Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží,*

STAČÍ. IDEÁLNÍ ŘEŠENÍ

Časová působnost

- článek 100
- uzavírání smluv – návrh je učiněn dne, kdy Úmluva vstoupila v platnost pro dotčené státy
- smlouvy – uzavřené dne, kdy Úmluva vstoupila v platnost pro dotčené státy

Příklad 1

Microtel Inc. je nadnárodní obchodní společnost, která se zabývá výrobou a prodejem počítačového vybavení. Microtel má kanceláře na pěti kontinentech a její zapsané sídlo, resp. ředitelství se nachází v USA. Microtel vlastní dceřinou společností v Japonsku (100 %), která vyrábí mikroprocesory. Japonská dceřiná společnost uzavřela smlouvu se společností z Ugandy. Všechna počáteční jednání o smlouvě se odehrála mezi právníky japonské dceřiné společnosti a výkonnými řediteli ugandské společnosti. Během těchto jednání právníci japonské dceřiné společnosti opakovaně vyžadovali a také obdrželi instrukce z ředitelství v USA. Poté, co jednání dospěla do závěrečné fáze, dva výkonní ředitelé z USA odcestovali do Ugandy, kde se na týden ubytovali v hotelu a vypracovali konečné znění a zbývající detaily smlouvy. Většina konečných jednání s ugandskou stranou se odehrála v hotelu, kde byli ubytováni výkonní ředitelé z USA, kteří se i jednání aktivně zúčastnili. Po vypracování konečného znění smlouvy do Ugandy přicestoval výkonný ředitel japonské dceřiné společnosti, aby tuto smlouvu v hotelu slavnostně podepsal.

Příklad 1

Microtel Inc. rovněž vstoupila na trh v EU prostřednictvím své dceřiné společnosti v Německu. Microtel Inc. uzavřela smlouvu o koupi paměťových čipů s japonskou obchodní společností, koupila tyto paměťové čipy od japonské společnosti a dodala je své německé i jiným svým dceřiným společnostem. Předpokládejme, že mezi Microtel Inc. a japonským dodavatelem vzniknul spor ohledně kupní smlouvy a Microtel Inc. se rozhodla zažalovat japonského dodavatele před německými soudy.

Příklad 1 – relevantní fakta

- Smluvní závazkový vztah číslo 1
- Kdo jsou strany smlouvy?
 - ❖ Společnost z Ugandy
 - ❖ Microtel Japonsko
- O jakou smlouvu se jedná?
 - ❖ Ze zadání přímo nevyplývá
 - ❖ Je možné dovodit z okolností uvedených v zadání
- Kdy byla smlouva uzavřena?
 - ❖ Nevyplývá ze zadání

Příklad 1 – relevantní fakta

- Smluvní závazkový vztah č. 2
- Kdo jsou strany smlouvy?
 - ❖ Microtel Inc.
 - ❖ Společnost z Japonska
- O jakou smlouvu se jedná a co je jejím předmětem?
 - ❖ Kupní smlouva, paměťové čipy
- Kdy byla smlouva uzavřena?
 - ❖ Není zřejmé

Aplikace VÚ – příklad 1

- Smlouva mezi Microtel Japonsko a ugandskou společností
- Nevíme, zda se vůbec jedná o kupní smlouvu => informace nutná pro aplikaci VÚ

Aplikace VÚ – příklad 1

- Smlouva mezi Microtel Inc. a japonskou společností o koupi paměťových čipů
- Kupní smlouva – články 30, 53, 2, 3 – je to kupní smlouva v režimu VÚ
- Mezinárodní prvek
- ❖ Místa podnikání: USA, Japonsko
- ❖ Článek 1/1 a) – strany mají místa podnikání v různých smluvních státech – byla-li smlouva uzavřena po 1.8.2009
- Vyloučení VÚ jako celku – článek 6 - NE

Aplikace VÚ – příklad 1

- Výhrady
 - ❖ Nejsou výhrady
 - Časová působnost – článek 100
 - ❖ USA 1.1.1988
 - ❖ Japonsko 1.8.2009

Příklad 2

Společnost Brasilia Metals (Brazílie) a společnost Akron Steel (Ohio, USA) vytvořily konsorcium Brasilia-Akron Steel za účelem výroby, distribuce a prodeje oceli v Brazílii a Jižní Americe. Podle smlouvy o konsorciu se Brasilia-Akron Steel zavázala při „vynaložení veškerého úsilí v závislosti na tržních podmínkách“ k odběru oceli v hodnotě 2 mil USD během prvních dvou let od podpisu smlouvy. Zároveň bude Brasilia-Akron Steel působit jako brazilský distributor Akron Steel. Akron Steel se zavázala k nákupu chromu od konsorcia, což by představovalo 35 % materiálů používaných Akron Steel při výrobě oceli, která by se prodala konsorciu. Během prvního roku konsorcium odebralo od Akron Steel ocel v hodnotě 350 000 USD. Později však Akron Steel vznesla námitky, že konsorcium porušilo v několika bodech smlouvu o konsorciu a rovněž nezajistilo získání příslušných povolení od brazilských úřadů, jak se strany ve smlouvě dohodly.

Příklad 2

Smlouva o konsorciu mimo jiné obsahovala i ustanovení o tom, že strany mohou uzavírat související smlouvy nutné k zajištění činnosti konsorcia. Následující smlouvy byly uzavřeny mezi konsorciem Brasilia-Akron Steel a Akron Steel a byly připojeny ke smlouvě o konsorciu jako přílohy.

Příklad 2

- Smlouva o odpovědnosti za škodu: Konsorcium se zavázalo k tomu, že přebere veškerou odpovědnost Akron Steel za smrt či zranění způsobené při použití výrobků Akron Steel v Brazílii.
- Smlouva o převodu technologií: Podle této smlouvy Akron Steel během dvou let od uzavření smlouvy o konsorciu prodá konsorciu licenci k patentům pro výrobu oceli a veškerý související software a know-how. Konsorcium by pak vyrábělo ocel přímo v Brazílii.
- Smlouva o prodeji podílu: Během sedmi let od uzavření smlouvy o konsorciu Brasilia Metals převede 100 % běžných akcií ve své dceřiné společnosti na Akron Steel (včetně několika budov sloužících jako ubytovací prostory pro manažery Akron Steel a automobilů, které manažerům do užívání poskytlo jiné konsorcium), jméno dceřiné společnosti se změní na Akron Steel (Brazil) S.A., konsorcium bude zrušeno a Akron Steel bude nadále provozovat Akron Steel (Brazil) S.A jako svou dceřinou společnost. Ve smlouvě byla obsažena zvláštní doložka, že se tento prodej bude řídit Vídeňskou úmluvou.
- Smlouva o užívání: Jakmile bude zřízena dceřiná společnost Akron Steel v Brazílii, Brasilia Metals bude dodávat této dceřiné společnosti elektřinu.

Příklad 2 – relevantní fakta

- Smlouva o „konsorciu“
- Vytvoření Brasilia-Akron Steel
- Dodávka oceli s tím, že odběratel dodává část materiálu k výrobě (Akron Steel a Brasilia Akron Steel)
- Distribuce výrobků Akron Steel v Brazílii

Příklad 2 – relevantní fakta

- Co je to konsorcium?
 - Sdružení osob ke společnému podnikání bez založení právnické osoby
 - Konsorcium není právnickou osobou, nemá způsobilost k právům a právním úkonům
 - Závazky konsorcia => závazky sdružených osob
 - V ČR – smlouva o sdružení podle OZ

Příklad 2 – relevantní fakta

- Joint venture
 - Spojení subjektů (osob)
 - Vytvoření vedle stojícího subjektu – má právní subjektivitu
 - Obvykle za konkrétním účelem a na omezenou dobu

Příklad 2 – relevantní fakta

- Smlouva o odpovědnosti za škodu způsobenou na zdraví (Brasilia Akron Steel, Akron Steel)
- Smlouva o převodu technologií – prodej licence, know-how, software (Akron Steel, Brasilia Akron Steel)
- Smlouva o prodeji podílu – prodej akcií, nemovitosti, automobilů (Brasilia Metals, Akron Steel)
- Smlouva o užívání – dodávka elektřiny (dceřiná společnost Akron Steel, Brasilia Metals)

Aplikace VÚ – příklad 2

- Smlouva o „konsorciu“
- Závazek k distribuci
- ❖ Není kupní smlouva v režimu VÚ – neodpovídá článkům 30 a 53
- ❖ Nutno řešit kolizně – kolizní normy fora => rozhodné právo

Aplikace VÚ – příklad 2

- Dodávka oceli s tím, že objednatel dodává část materiálu k výrobě
- ❖ Kupní smlouva – články 30 a 53 – ANO
- ❖ Vyloučená koupě (článek 2) – NE
- ❖ Článek 3 – tedy nutné zvážit odst. 1 -> odběratel nedodává podstatnou část věci => je to kupní smlouva

Aplikace VÚ – příklad 2

- ❖ Mezinárodní prvek: Brazílie, USA
- ❖ Brazílie není smluvním státem VÚ – nelze článek 1/1 a)
- ❖ Otázka použití VÚ na základě 1/1 b)

Aplikace VÚ – příklad 2

- Smlouva o odpovědnosti za škodu na zdraví
- Není kupní smlouva – články 30, 53
- Kolizní režim
- Otázka závaznosti smlouvy pro třetí osoby

Aplikace VÚ – příklad 2

- Smlouva o převodu technologií – prodej licence, software, know-how
 - Je to kupní smlouva (články 30, 53)
 - Předmět koupě: licence, software, know-how – licence, know-how nespádají pod VÚ, software je sporný

Aplikace VÚ – příklad 2

- Smlouva o prodeji podílu
- Prodej obchodního podílu, cenných papírů – vyloučeno z VÚ
- Prodej nemovitosti – VÚ se nevztahuje na prodej nemovitostí – není zbožím
- Prodej automobilu – VÚ by se mohla použít

Aplikace VÚ – příklad 2

- Smlouva o užívání – dodávka elektrické energie
- Vyloučeno článkem 2 VÚ